

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 56/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. mája 2003 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Daniela Švábyho prerokoval prijatú sťažnosť maloletého P. P., zastúpeného matkou H. P., obaja bytom B., právne zastúpeného advokátom JUDr. P. A., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 15 E 460/98 a postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. E 582/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo maloletého P. P., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní o výkon rozhodnutia na vymoženie výživného vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 15 E 460/98 a na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. E 582/01 **b o l o p o r u š e n é** postupom týchto súdov.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. E 582/01 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. Maloletému P. P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť mu do rúk zákonnej zástupkyne H. P., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Maloletému P. P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I, povinný vyplatiť mu do rúk zákonnej zástupkyne H. P., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Maloletému P. P. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 400 Sk (slovom osemtisícštyristo slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť advokátovi JUDr. P. A., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 29. mája 2002 sp. zn. I. ÚS 56/02 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť maloletého P. P., (ďalej aj „sťažovateľ“), zastúpeného matkou H. P., obaja bytom B., právne zastúpeného advokátom JUDr. P. A., Advokátska kancelária, B., v časti namietajúcej porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 15 E 460/98 a Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. E 582/01.

Zo sťažnosti vyplýva, že 20. mája 1998 podala matka maloletého sťažovateľa ako jeho zákonná zástupkyňa na Okresnom súde Bratislava IV návrh na výkon rozhodnutia ohľadom výživného na maloletého sťažovateľa. Okresný súd Bratislava IV už 21. mája 1998 návrhu vyhovel a nariadil výkon rozhodnutia. Proti tomuto rozhodnutiu podal povinný 4. júna 1998 odvolanie.

Na základe námietky zaujatosti vznesenej povinným uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 17 Nc 27/00-79 z 31. januára 2001 bola vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava I.

Podľa názoru sťažovateľa ani Okresný súd Bratislava IV, ale ani Okresný súd Bratislava I o jeho návrhu na výkon rozhodnutia nekonali bez prieťahov, keď do podania tejto sťažnosti ústavnému súdu ešte ani uvedené odvolanie povinného zo 4. júna 1998 nebolo predložené odvolaciemu súdu na rozhodnutie.

Zákonná zástupkyňa sťažovateľa priloženými listinami zdokumentovala, že ohľadom predmetnej veci vyčerpala aj právne prostriedky nápravy tým, že na prieťahy v konaní podala opakovane sťažnosti podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov.

Na základe uvedených skutočností zákonná zástupkyňa sťažovateľa žiadala, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava IV svojim postupom v konaní sp. zn. 15 E 460/98 a Okresný súd Bratislava I v konaní sp. zn. E 582/01 porušil základné právo maloletého P. P. zastúpeného zákonnou zástupkyňou H. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke trovy konania“.

V rámci prípravy pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatej sťažnosti (ďalej len „sťažnosť“) písomne vyjadrili obaja účastníci konania: na jednej strane Okresný súd Bratislava IV, zastúpený predsedníčkou súdu JUDr. M. Č., listom 5. júna 2002 č. Spr. 3291/02 a Okresný súd Bratislava I, zastúpený predsedom

M. L., listom zo 17. júna 2002 č. Spr. 3306/02 a na druhej strane sťažovateľ, zastúpený svojím právnym zástupcom, stanoviskom zo 7. apríla 2003.

Predsedníčka Okresného súdu Bratislava IV k sťažnosti uviedla, že na tento súd vec napadla 21. mája 1998. Podľa rozvrhu práce bola vec vedená pod sp. zn. 15 E 460/98 pridelená sudkyňi JUDr. M. L., ktorá vo veci neurobila žiadny úkon. Následne po 22. júni 1999 na základe nového rozvrhu práce bola vec pridelená sudcovi JUDr. Š. Z., ktorý 5. októbra 1999 uznesením zastavil výkon rozhodnutia. Zákonná zástupkyňa sťažovateľa podala proti tomuto uzneseniu 14. októbra 1999 odvolanie, ktoré spolu so spisom bolo 8. decembra 1999 predložené Krajskému súdu v Bratislave, z ktorého sa vec vrátila na Okresný súd Bratislava IV a od 1. januára 2000 bol spis pridelený sudcovi JUDr. M. K.

Predsedníčka Okresného súdu Bratislava IV je toho názoru, že sudca JUDr. Š. Z. v období od 1. júla 1999 do 1. januára 2000 konal v predmetnej veci bez priedahov. Sudca JUDr. M. K. vo veci vytýčil pojednávanie na 2. október 2000. Následne vzniesla voči nemu námietku zaujatosti právna zástupkyňa povinného. Dňa 17. novembra 2000 bol spis sp. zn. 15 E 460/98 predložený Krajskému súdu v Bratislave, pretože bol namietnutý celý sudcovský zbor Okresného súdu Bratislava IV. Uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2001 bola vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava I, ktorý spis prebral 23. mája 2001.

Podľa názoru predsedníčky Okresného súdu Bratislava IV ani v čase pridelenia veci JUDr. M. K. až po zaslanie spisu Okresnému súdu Bratislava I neboli vo veci priedahy. Napokon poukázala aj na to, že v agende „E“ Okresného súdu Bratislava IV je nevyhovujúce personálne obsadenie.

Predseda Okresného súdu Bratislava I vo svojom stanovisku navrhuje sťažnosť zamietnuť ako neodôvodnenú, pretože v konaní vedenom pod sp. zn. E 582/01 nedošlo podľa jeho názoru k zbytočným priedahom. Svoj názor oprel o to, že od doručenia rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave 23. mája 2001, ktorý rozhodol o zaujatosti sudcov Okresného súdu Bratislava IV, Okresný súd Bratislava I vo veci plynulo koná tak, aby spis

mohol byť predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie. Vzhľadom na to, že vec sa nachádzala na Krajskom súde v Bratislave, nemohli sa pripojiť spisy Okresného súdu Bratislava IV, ktorý vo veci pôvodne konal. Skutočnosť, že od 22. januára 2002 v spise nebol urobený žiadny úkon, predseda Okresného súdu Bratislava I odôvodňuje tým, že na Okresnom súde Bratislava I je veľký počet nevybavených vecí v exekučnej agende, chýbajú sudcovia, pričom oddelenie výkonu rozhodnutia „E“ má na starosti sudca, ktorý vybavuje aj inú agendu.

K vyjadreniu predsedov oboch okresných súdov zaslal 7. apríla 2003 svoje stanovisko sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu.

K vyjadreniam predsedníčky Okresného súdu Bratislava IV právny zástupca sťažovateľa uviedol, že nesúhlasí s jej tvrdením, že sudca JUDr. Š. Z. konal bez priet'ahov. Poukázal na to, že tento sudca 5. októbra 1999 v rozpore s podaním zákonnej zástupkyne sťažovateľa zastavil konanie v danej veci. Týmto svojím konaním spôsobil, že vec musela byť predložená Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní proti zastavujúcemu uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV. Krajský súd v Bratislave rozhodol 31. marca 2000 o zrušení zastavujúceho uznesenia. Z toho dôvodu je sudca JUDr. Š. Z. zodpovedný za priet'ahy v konaní od 22. júna 1999 do 31. marca 2000, keď sa vec opätovne vrátila na Okresný súd Bratislava IV. Sudca JUDr. M. K., ktorému vec bola pridelená od 1. januára 2000, vytýčil pojednávanie až po niekoľkých urgenciách na 2. október 2000. Podľa názoru právneho zástupcu sťažovateľa menovaný sudca neodstránil pochybenie sudcov, ktorí pred ním už vo veci konali, a nezaslal mu ani odvolanie povinného proti nariadeniu výkonu rozhodnutia. Podľa názoru právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. M. K. mal hneď po tom, ako sa vec vrátila z Krajského súdu v Bratislave na Okresný súd Bratislava IV, konštatovať svoju zaujatosť vo veci a nemal čakať až do 10. októbra 2000, keď jeho zaujatosť namietla právna zástupkyňa povinného. Tým podľa názoru sťažovateľa spôsobil ďalšie priet'ahy v konaní.

Pokiaľ ide o vyjadrenie Okresného súdu Bratislava I, právny zástupca sťažovateľa uviedol, že po prevzatí spisu 23. mája 2001 sudca JUDr. P. T. požiadal zákonnú zástupkyňu

sťažovateľa o založenie listinných dôkazov, ktoré menovaná už predtým do spisu založila. Matka sťažovateľa opätovne vyhovela menovanému sudcovi, napriek tomu sa vo veci nekonalo. Zákonná zástupkyňa sťažovateľa preto požiadala predsedu Okresného súdu Bratislava I, aby vec dozoroval, a viackrát urgovala pokračovanie v konaní. Od 22. januára 2002 Okresný súd Bratislava I neurobil v spise ani jediný úkon, čo možno považovať za zbytočné prietahy v konaní. Pokiaľ ide o vyjadrenie predsedu Okresného súdu Bratislava I o stave agendy „E“ na tunajšom súde a zlé personálne vybavenie, právny zástupca sťažovateľa je toho názoru, že agenda výkonu rozhodnutia nie je taká náročná, aby ju nemohli vybavovať sudcovia z iných oddelení, a pokiaľ je nedostatok sudcov, mali sa urobiť potrebné organizačné opatrenia. Právny zástupca sťažovateľa poukázal tiež na to, že agenda maloletých detí by mala patriť medzi preferované agendy súdu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ zastáva názor, že obidva sudy porušili jeho ústavné právo na prejednanie veci bez zbytočných prietahov a preto *„žiada, aby jeho sťažnosti bolo vyhovené a zároveň žiada, aby súd zvážil výšku odškodnenia za prietahy v konaní spôsobené uvedenými súdmi podľa miery ich zavinenia.“*

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu dotknutého súdneho spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vo veci výkonu rozhodnutia vedeného na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 15 E 460/98 a následne na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. E 582/01:

Dňa 20. mája 1998 podala matka maloletého sťažovateľa ako jeho zákonná zástupkyňa na Okresnom súde Bratislava IV ústne do zápisnice návrh na výkon rozhodnutia pre výživné na maloletého sťažovateľa proti povinnému A. P.. Návrh na výkon rozhodnutia bol zaregistrovaný pod sp. 15 E 460/98.

Okresný súd Bratislava IV vydal 21. mája 1998 uznesenie č. k. 15 E 460/98-2, ktorým návrhu vyhovel a nariadil výkon rozhodnutia.

Proti uvedenému uzneseniu podal povinný 4. júna 1998 odvolanie, ktoré prostredníctvom svojej advokátky 2. júla 1998 odôvodnil.

Dňa 9. apríla 1999 Okresný súd Bratislava IV predložil spis na rozhodnutie o odvolaní povinného Krajskému súdu v Bratislave.

Krajský súd v Bratislave 3. júna 1999 vrátil predmetný neúplný spis Okresnému súdu Bratislava IV bez meritórneho rozhodnutia o odvolaní povinného zo 4. júna 1998.

Okresný súd Bratislava IV uznesením sp. zn. 15 E 460/98 z 5. októbra 1999 konanie vo veci sp. zn. 15 E 460/98 zastavil. Toto svoje rozhodnutie oprel o podanie matky maloletého sťažovateľa zo 14. marca 1999, ktorým táto zobrala späť návrh vo veci zvýšenia výživného, na podaní však uviedla číslo exekučného konania 15 E 460/98.

Dňa 14. októbra 1999 podala zákonná zástupkyňa sťažovateľa odvolanie proti uzneseniu o zastavení výkonu rozhodnutia. Spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o tomto odvolaní 14. decembra 1999.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 31. marca 2000 č. k. 18 Co 94/00-22 zrušil napadnuté rozhodnutie Okresného súdu Bratislava IV a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 31. mája 2000 bol spis predložený na konanie a rozhodovanie JUDr. M. K., ktorý vo veci vytýčil termín pojednávania na 2. október 2000.

Dňa 2. októbra 2000 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 23. októbra 2000 vzniesol povinný prostredníctvom svojej advokátky námietku zaujatosti voči vec prejednávajúcemu sudcovi, pretože zákonná zástupkyňa maloletého sťažovateľa žije v spoločnej domácnosti so sudcom tohto súdu JUDr. M. K., z ktorého vzťahu sa narodilo dieťa. Povinný žiadal z týchto dôvodov o vylúčenie z pojednávania

a rozhodovania predmetnej veci aj všetkých ostatných sudcov Okresného súdu Bratislava IV.

Dňa 17. novembra 2000 bola vec predložená Krajskému súdu v Bratislave, aby rozhodol o námietke zaujatosti.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 17 Nc 27/00-79 z 31. januára 2001 bola vec prikázaná na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava I.

Spis bol Okresnému súdu Bratislava I doručený 23. mája 2001, kde bol zaevidovaný pod sp. zn. E 582/01.

Dňa 4. júna 2001 bolo odvolanie povinného zo 4. júna 1998, ktorým napadol uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 21. mája 1998 č. k. 15 E 460/98-2, zaslané na vyjadrenie zákonnej zástupkyňi sťažovateľa, ktorá naň zareagovala 28. júna 2001, keď osobne na uvedenom súde dala zaprotokolovať svoje vyjadrenie k odvolaniu.

Podľa informácie ústavného súdu ku dňu prerokovania tejto sťažnosti odvolanie povinného zo 4. júna 1998, ktorým napadol uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia z 21. mája 1998, doposiaľ nebolo Okresným súdom Bratislava I predložené odvolaciemu súdu na rozhodnutie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa zásadne naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, je pod konaním, v ktorom sa takáto vec prerokováva, potrebné rozumieť nielen konanie prvostupňového súdu, ale aj konanie odvolacieho a dovolacieho súdu, ďalej konanie v správnom súdnictve, ako aj konanie o výkon rozhodnutia. Tento právny názor ústavného súdu vychádza z toho, že ani ústava a ani procesné predpisy upravujúce činnosť súdov v občianskych a trestných veciach nevynímajú z ich povinnosti konať bez zbytočných prietáhov žiadnu vec, ktorej môže byť poskytnutá súdna ochrana (I. ÚS 70/98).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa

týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 3/00). Podľa týchto kritérií posudzoval ústavný súd aj predmetnú vec.

1. Ústavný súd je toho názoru, že konanie o nariadenie výkonu rozhodnutia vzhľadom na jeho predmet, skutkovú a právnu povahu nemožno hodnotiť ako zložitú vec.

2. Pokiaľ ide o druhé kritérium, teda správanie sťažovateľa, ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by ho bolo možné považovať za také, ktoré by zapríčiňovalo zbytočné prietahy v konaní. Faktom je, že zákonná zástupkyňa sťažovateľa na svojom podaní o späťvzatie návrhu na zvýšenie výživného uviedla číslo konania o návrhu na výkon rozhodnutia, na základe ktorého došlo k zastaveniu predmetného konania o výkon rozhodnutia, a tým tiež prispela k zmätku, ktorý nastal v dôsledku zastavenia konania. Podľa zistenia ústavného súdu zákonná zástupkyňa sťažovateľa postupovala inak vždy v intenciách pokynov oboch okresných súdov, v podstate riadne a včas plnila výzvy uvedeného súdu. Ústavný súd konštatuje, že zákonná zástupkyňa sťažovateľa vo veci vystupovala veľmi aktívne. Okrem podávaných sťažností na prietahy oboch súdov opakovane žiadala od predsedov oboch súdov, aby osobne dozorovali priebeh výkonu rozhodnutia.

3. Pokiaľ ide o tretie kritérium, teda „postup súdu“, ústavný súd skúmal v predmetnom prípade postup Okresného súdu Bratislava IV, ako aj Okresného súdu Bratislava I.

Postup Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 15 E 460/98

Ústavný súd zamerl svoju pozornosť na obdobie od 2. júla 1998 do 5. októbra 1999, keď okrem predčasného postúpenia spisu odvolaciemu súdu bol Okresný súd Bratislava IV pätnásť mesiacov nečinný. Okresnému súdu Bratislava IV treba ako prietah pričítať aj obdobie od 5. októbra 1999 do 31. marca 2000, kým nebolo Krajským súdom v Bratislave ako odvolacím súdom zrušené rozhodnutie Okresného súdu Bratislava IV o zastavení konania o výkon rozhodnutia.

Okresný súd Bratislava IV bol bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný v danej veci najmenej dvadsať mesiacov.

Postup Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. E 582/01

Okresnému súdu Bratislava I bola vec o výkon rozhodnutia postúpená 23. mája 2001. Ústavný súd konštatuje, že doteraz odvolanie povinného zo 4. júna 1998, ktorým napadol uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia z 21. mája 1998, nebolo predložené odvolaciemu súdu na rozhodnutie napriek tomu, že zákonná zástupkyňa sťažovateľa sa k tomuto odvolaniu vyjadrila 28. júna 2001.

Okresný súd Bratislava I bol teda v predmetnej veci nečinný najmenej dvadsať mesiacov.

Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol aj na povahu predmetného konania (ochranu záujmov maloletých detí) a jeho význam pre sťažovateľa, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu vo veci s osobitnou starostlivosťou. Pohľadávka, ktorá je predmetom návrhu na výkon rozhodnutia, je podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku prednostnou pohľadávkou a takáto jej charakteristika a s ňou spojené jej uprednostnenie pred inými pohľadávkami vyjadruje jej naliehavosť. Zákonná zástupkyňa sťažovateľa právom očakávala a očakáva, že štátom akceptovaná naliehavosť potreby uspokojovať nároky na výživné sa premietne nielen do výsadného postavenia pohľadávok výživného na maloleté deti zakotveného v zákone, ale že takémuto výsadnému postaveniu musí zodpovedať aj postup súdov pri realizácii výkonu rozhodnutia.

Z týchto dôvodov ústavný súd konštatuje, že uvedená nečinnosť Okresného súdu Bratislava IV a Okresného súdu Bratislava I je porušením základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Uvedený postup Okresného súdu Bratislava I nemôže odôvodniť ani tvrdenie predsedu tohto súdu, že na prietahy v tejto veci mal vplyv aj celkový počet nevybavených vecí registra „E“, ani tvrdenie predsedníčky Okresného súdu Bratislava IV o tom, že sudcovia vybavujúci agendu výkonu rozhodnutia majú na starosti aj iné súdne agendy.

Podľa názoru ústavného súdu nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priesťahy, a to len v tom prípade, že sa za tým účelom prijali včas a adekvátne opatrenia (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02). Ani jeden z okresných súdov vo svojom stanovisku neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.

Ústavný súd už tiež vyslovil, že je vecou štátu a organizácie práce súdov, aby za situácie, ak tomu nebráni žiadna zákonná prekážka, nedochádzalo k zbytočným priesťahom v konaní. Uplatnenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov nemôže byť zmarené len preto, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov súdu na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty (II. ÚS 52/99).

V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasti okrem iných stelesnené také princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť - princíp materiálneho právneho štátu, čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorým boli priznané (I. ÚS 10/98).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 15 E 460/98 a na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. E 582/01 konštatoval porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, tak ako mu ho garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

V dôsledku konštatovania zbytočných priesťahov v predmetnej veci ústavný súd považoval za potrebné v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázať Okresnému súde Bratislava I, na ktorom sa vec výkonu rozhodnutia v súčasnosti nachádza, konať v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku upravujúcimi priebeh konania tak, aby nedochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku len čo sa konanie začalo,

postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Podľa § 6 Občianskeho súdneho poriadku v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniam okresných súdov k tejto sťažnosti doplnil pôvodný návrh zákonnej zástupkyne sťažovateľa a vzhľadom na to, že v predmetnej veci sa „stav núdze a neistoty“ maloletého sťažovateľa neodstránil, ale stále sa predlžoval, uplatnil aj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd z ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde a s prihliadnutím na všetky okolnosti zakladajúce namietané porušenie označeného práva vrátane významu predmetu sporu pre sťažovateľa a na skutočnosť, že predmetom návrhu na výkon rozhodnutia je prednostná pohľadávka, dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa je opodstatnené očakávanie včasného odstránenia jeho právnej neistoty. Ústavný súd tiež podľa zásad spravodlivosti uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, a to voči Okresnému súdu Bratislava IV vo výške 30 000 Sk a voči Okresnému súdu Bratislava I taktiež vo výške 30 000 Sk.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania trovy.

Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je odôvodnená aplikácia ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, preto náhradu trov právneho zastúpenia

vyčíslenú tarifnou odmenou podľa § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb sťažovateľovi priznal. Trovy právneho zastúpenia sťažovateľa pozostávajú z dvoch úkonov právnej pomoci, a to z prevzatia a prípravy zastupovania a zo spísania vyjadrenia k stanovisku okresných súdov. Za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2002, patrí odmena v sume 3 900 Sk a režijný paušál 100 Sk a za úkon vykonaný v roku 2003 patrí odmena v sume 4 270 Sk a režijný paušál 130 Sk, preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkom sumu 8 400 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2003